

Tulpenvirus X – Steeds meer kennis en adviezen

Maarten de Kock, Suzanne Lommen & Miriam Lemmers

e-mail: maarten.dekock@wur.nl

versie: februari 2012

Onderzoek aan Tulpenvirus X

Sinds de ontdekking van Tulpenvirus X doet de tulpensector moeite dit virus te beheersen. Gedetailleerd onderzoek laat een steeds complexere wijze van virusverspreiding zien. Deze kennis heeft echter ook geleid tot een breed scala aan maatregelen om infectie en verspreiding steeds beter te voorkomen.

Alternatieve waardplanten voor TVX

Naast tulp kan TVX (misschien wel van nature) ook voorkomen in andere gewassen. Tot nu toe is TVX gevonden in:

- Kleine brandnetel
- Melganzevoet
- Vogelmuur

Verspreiding van TVX

Sterke verspreiding (tientallen procenten toename):

- Via tulpengalmijt
- Bodemgebonden verspreiding (er wordt onderzoek gedaan naar eventuele betrokkenheid van een vector)

Geringe verspreiding (max. enkele procenten toename):

- Mechanische verspreiding tijdens koppen, pellen, spoelen, waterbroei op prikbakken en ontbollen
- Via bollenmijt & stromijt

Visuele symptomen van TVX op het blad en de bloem.

Beheersing van Tulpenvirus X

Virusbron aanpakken door bedrijfshygiëne

- Werk met getoetst virusvrije partijen.
- Ziekzoeken - verwijder zo vroeg mogelijk viruszieke planten inclusief bol van het veld.
- Probeer zo snel mogelijk afstand te doen van TVX-besmette partijen.
- Gescheiden teelt van viruszieke partijen en afbroei.

Voorkomen van verspreiding via tulpengalmijt

- Gescheiden bewaring van galmijt-besmette en verdachte partijen.
- Effectieve bestrijding van tulpengalmijt met Actellic of ULO.

Voorkomen van verspreiding via de bodem

- Vermijd zoveel mogelijk percelen waarop in het verleden TVX-geïnfecteerde partijen hebben gestaan.
- Met goed onkruidbeheer voorafgaand en tijdens de teelt wordt een potentieel virusreservoir verwijderd.
- Met goed onkruidbeheer tijdens en aansluitend de teelt van TVX-partijen wordt voorkomen dat er een (potentieel) virusreservoir ontstaat.

Voorkomen van mechanische verspreiding

- Werkvolgorde: bij alle werkzaamheden eerst gezond, daarna verdacht, als laatste ziek.
- Reinig machines, gereedschap en andere oppervlakten na gebruik met veel water (warm, eventueel met zeep) totdat alle gewas- en grondresten verdwenen zijn.
- Kop niet te laat en indien mogelijk bij warm weer, blauwe hemel en enige wind. Onder deze omstandigheden is het risico op verspreiding gering.

Voorkomen van verspreiding via bollen- en stromijt

- Bollenmijt en stromijt zijn niet of moeilijk met chemische middelen te bestrijden. Ruimtebehandeling met Actellic heeft geen effect. Bedrijfshygiëne is daarom erg belangrijk.
- Stro- en bollenmijten komen vaak voor op zure bollen. Wees daarom extra alert op zure bollen en bollenstof in een TVX-geïnfecteerde partij en ruim deze zo snel mogelijk op.